

Túlkun í þjónustu við fötluð börn með fjölbreyttan bakgrunn – áskoranir og tækifæri

Birna Ragnheiðardóttir Imsland

www.tulkun.is

Vorráðstefna 8. maí 2025

Ráðgjafar- og greiningarstöð

Landssamtökin Þroskahjálp

Birna Ragnheiðardóttir Imsland

- Túlkur frá 1994
- MA í ráðstefnutúlkun frá Háskóla Íslands 2013
- Kennsla í samfélagstúlkun:
 - Stundakennari við Háskóla Íslands
 - Símenntunarstöðvar:
 - Mímir
 - Miðstöð símenntunar á Suðurnesjum
 - Símenntun á Vesturlandi
 - Austurbrú

Skilgreiningar

- túlkun
- samfélagstúlkun
- túlkur

Helstu lög sem varða túlkun

Alþjóðasamningur um borgaraleg og stjórnmalaleg réttindi nr. 10/1979, 28. ágúst.
<https://www.althingi.is/lagas/155/1979010.2c3.html>

Lög um grunnskóla nr. 91/2008, 12. júní.
<https://www.althingi.is/lagas/155/2008091.html>

Lög um leikskóla nr. 90/2008, 12. júní.
<https://www.althingi.is/lagas/155/2008090.html>

Lög um mannréttindasáttmála Evrópu nr. 62/1994, 19. maí.
<https://www.althingi.is/lagas/155/1994062.html>

Lög um meðferð einkamála nr. 91/1991, 31. desember.
<https://www.althingi.is/lagas/155/1991091.html>

Lög um meðferð sakamála nr. 88/2008, 12. júní.
<https://www.althingi.is/lagas/155/2008088.html>

Lög um réttindi sjúklinga nr. 74/1997, 28. maí.
<https://www.althingi.is/lagas/155/1997074.html>

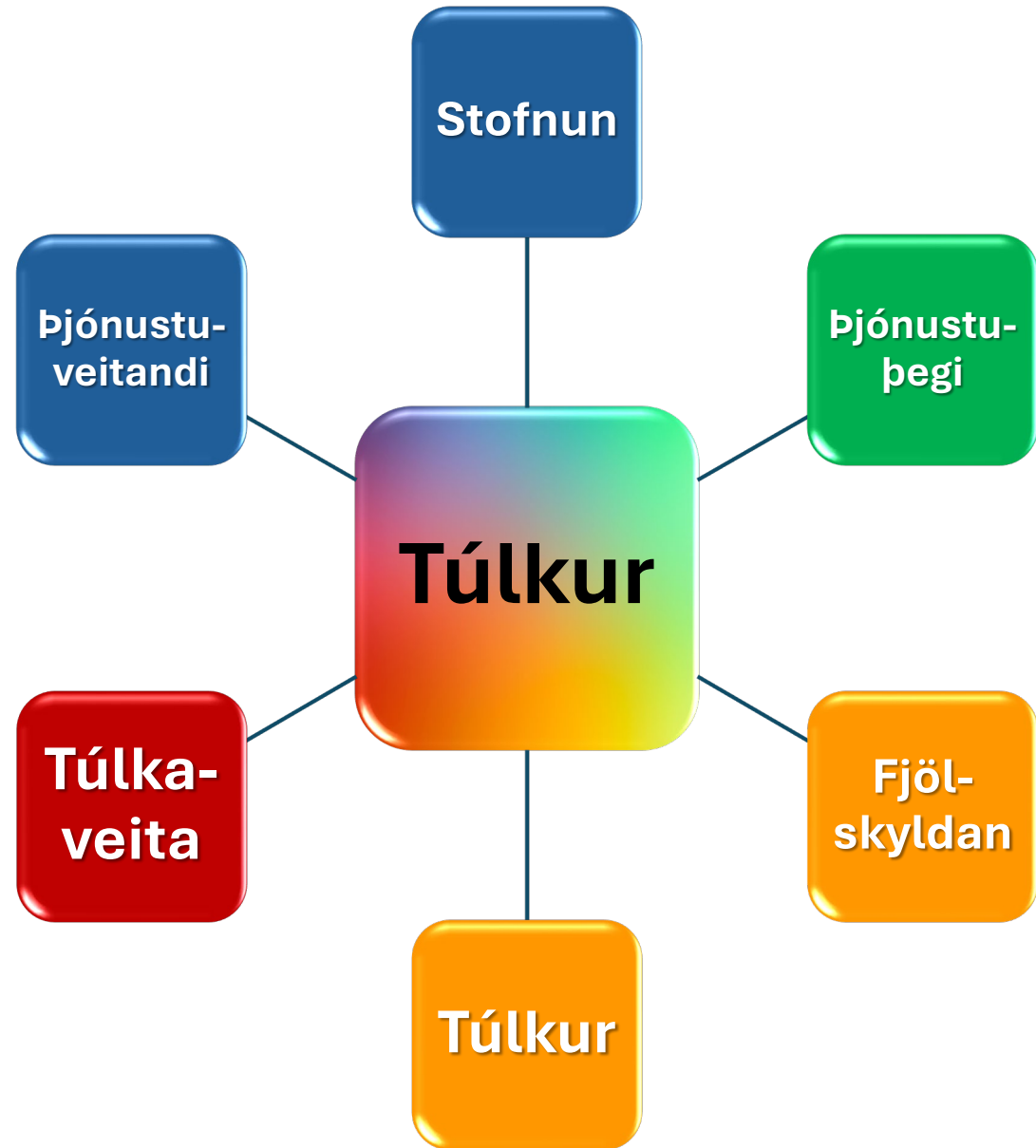
Lög um samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi barnsins nr. 19/2013, 6. mars.
<https://www.althingi.is/lagas/155/2013019.html>

Lög um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna nr. 86/2021, 22. júní.
<https://www.althingi.is/lagas/155/2021086.html>

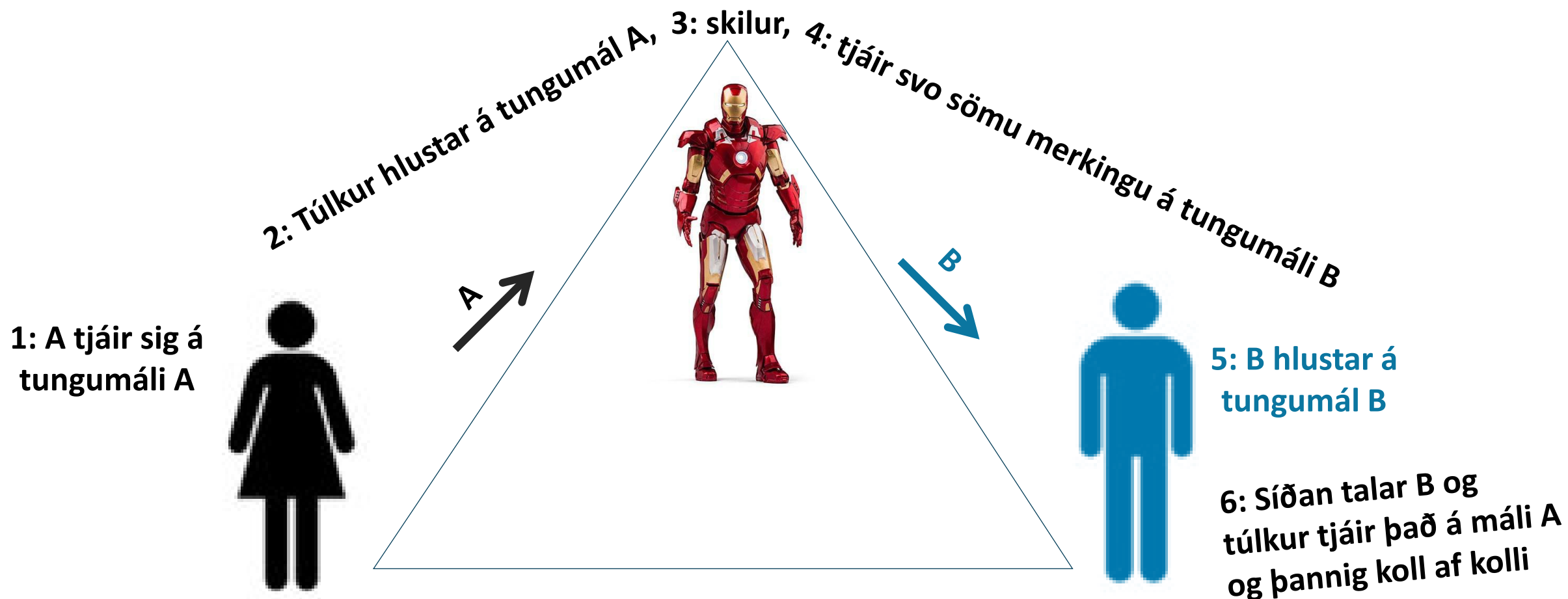
Lög um stöðu íslenskrar tungu og íslensks fákna máls nr. 61/2011, 7. júní.
<https://www.althingi.is/lagas/155/2011061.html>

Lög um útlendinga nr. 80/2016, 16. júní
<https://www.althingi.is/lagas/155/2016080.html>

Hverjum þjónar samfélags- túlkur?

Túlkur er „þriðja hornið“ á beinni línu...

...en samfélagstúlkur er líka hluti af teymi

Að túlka fyrir innflytjendur

Börn sem túlkar

Mamma, ég held að þú sért með krabbamein

Sabine Leskopf skrifar · 10. mars 2012 11:00

Samfélagstúlkun er túlkun fyrir einstaklinga sem ekki geta tjáð sig nægilega vel á íslensku í viðtölum þar sem mikið er í húfi, eins og í heilbrigðiskerfinu, í félagsþjónustunni, í foreldraviðtali eða við skilnað. Starf þessara túlka er mjög krefjandi, það er ekki nóg að geta talað tvö tungumál sæmilega til að vera túlkur.

Samtölin geta verið einföld og skemmtileg, eins og í foreldraviðtölum í leikskólum, en líka af allt öðru tagi, túlkar sjá fólk deyja eftir bílslys og eru beðnir um að hringja í ættingja erlendis, túlkar þurfa að vera hlutlausir þegar þeir túlka fyrir kynferðisafbrotamann jafnt sem fórnarlamb hans. Ábyrgð túlks er mikil, hlutir eins og röng sjúkdómsgreining, trúnaðarrestur eða vanlíðan barns vega þungt. Einnig eru sum samfélög innflytjenda mjög lítil og allir þekkjast sem getur gert tilveru túlks mjög erfiða og hafa margir góðir túlkar gefist upp eða þurft að fórna sínu eigin félagslífi.

Samt er þessu starfi sýnd mjög lítil virðing: launin eru lægri en á kassanum í Bónus og það er upp á viðkomandi túlkabíónustu komið hvort einhver fræðsla til túlka fer fram. Rammasamningar

Að túlka fyrir börn

Að túlka fyrir fötluað börn

Birna Imsland

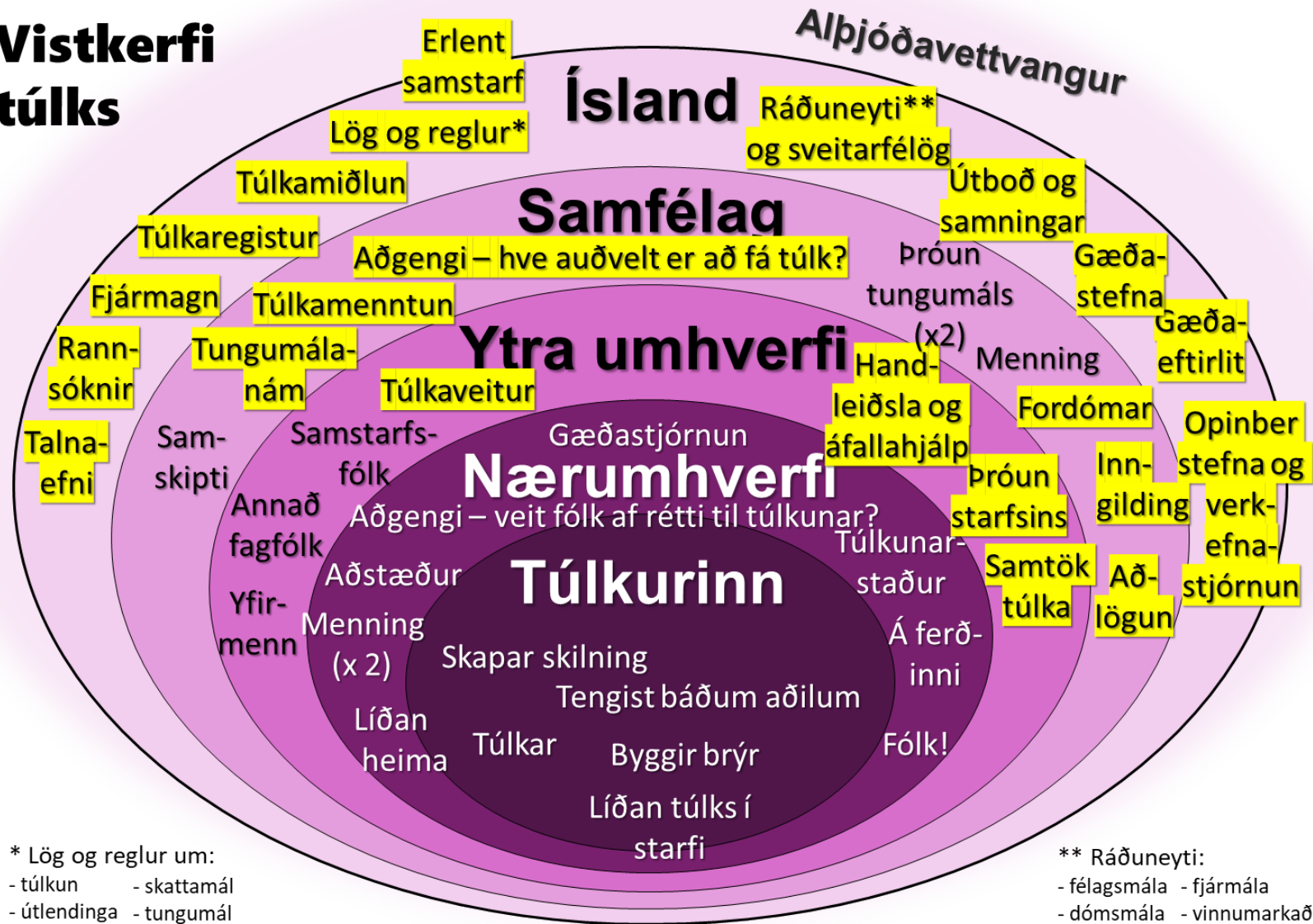

Fagmennska

Vistkerfi túlks

Tæki- færin

* Lög og reglur um:
- túlkun - skattamál
- útlendinga - tungumál
- réttarfar - vinnulöggjöf
- menntun - mannréttindi

** Ráðuneyti:
- félagsmála - fjármála
- dómsmála - vinnumarkaðs
- heilbrigðis - barna
- menntunar - samgöngu

© Birna Imsland – Samfélagstúlkun 2025

Heimildir

- Clark, L. (2015). Speech pathology. Í F. Pöchhacker (ritstj.), Routledge Encyclopedia of Interpreting Studies (bls. 396). Routledge.
- Gauti Kristmannsson. (11. nóvember 2024). Þetta helst. Umhverfi túlkafyrirtækja er eins og „villta vestrið“. [útvarpsþáttur]. RÚV. Umsjón: Ingi Freyr Vilhjálmsson. Sótt 5. maí 2025 af https://www.ruv.is/utvarp/spila/thetta-helst/33405/9uid7v?fbclid=IwY2xjawKFrqleHRuA2FlbQlXMQBicmlkETBtdFA5NHl4Qnp1NUx0Z0JsAR6O1h7jNLUXKDgA2DZhO65S37yBHNr_q_VUnwwoOutyvgK2nbjHlpjXfhrUTQ_aem_kqpGud84L7D1eDW4TQYmxw
- Kwan, M., Jeemi, Z., Norman, R., og Dantas, J. A. R. (2023). Professional Interpreter Services and the Impact on Hospital Care Outcomes: An Integrative Review of Literature. International Journal of Environmental Research and Public Health, 20(6), 5165. <https://doi.org/10.3390/ijerph20065165>
- Leanza, Y., og Rocque, R. (2015). Pediatric settings. Í F. Pöchhacker (ritstj.), Routledge Encyclopedia of Interpreting Studies (bls. 307-309). Routledge.
- Ndongo-Keller, J. (2018). Vicarious trauma and stress management. Í H. Mikkelsen og R. Jourdenais (ritstj.), The Routledge Handbook of Interpreting (bls. 348). Routledge.
- Nilsen, A. (2013). Exploring interpreting for young children. The International Journal of Translation and Interpreting Research, 5. <https://doi.org/10.12807/ti.105202.2013.a02>
- Ozolins, U. (2007). The interpreter's 'third client'. Interpreters, professionalism and interpreting agencies. Í The Critical Link 4 (bls. 121-131). John Benjamins.
- Pöchhacker, F. (2022). Introducing Interpreting Studies (3. útg.). Routledge.
- Sabine Leskopf. (10. mars 2012). Mamma, ég held að þú sért með krabbamein. Vísir. Sótt 5. maí 2025 af <https://www.visir.is/g/2012703109897/f/skodanir>
- Skaaden, H. (2023). 'Interpreter's mistake'. Why should other professions care about the professionalization of interpreters? Í The Routledge Handbook of Public Service Interpreting (bls. 307-322). Routledge.
- Wadensjö, C. (2002). The double role of a dialogue interpreter. Í F. Pöchhacker og M. Shlesinger (ritstj.), The Interpreter Studies Reader (bls. 354-370). Routledge.
- Wadensjö, C. (2009). Community interpreting. Í M. Baker & G. Saldanha (ritstj.), Routledge Encyclopedia of Translation Studies (2. útg., bls. 43-48). Routledge.